Chitabu cha Danieli - Nambala Imodzi na Makumi Ghanandi na eyiti

Kusimuna Umboni: Kutyuvya Izuva lya Kulila mu Daniele

Jeff Pippenger
2024-03-25

> Mu mwaka gwa gatatu gwa Kuro umwami w’u Buperesi, Daniyeli, uwitwaga Beliteshazari, yahishuriwe ikintu; kandi icyo kintu cyari ukuri, ariko igihe cyagenwe cyari kirekire. Ariko icyo kintu yaragisobanukiwe, kandi yeretswe ibyerekanywe. Muri iyo minsi, jyewe Daniyeli, namaranye ibyumweru bitatu byuzuye mbabaye. Sinariye ibyokurya biryoshye, haba n’inyama nta zinjiye mu kanwa kanjye, haba na vino; kandi sinisize amavuta na gato, kugeza aho ibyumweru bitatu byuzuye birangiriye. Nuko ku munsi wa makumyabiri n’uwa kane w’ukwezi kwa mbere, nkiri ku nkombe z’umugezi munini witwa Hidekeli. Daniyeli 10:1–4.

Mu ntsiku zitatu ndi hafu zophiphiritsa za Chivumbulutso chaputala 11, pamene mboni ziwirizo zafa m’msewu, “chinthu” chinaululidwa kwa Belteshazara. Iye poyamba anali atamvetsa “masomphenya” (mareh), pakuti m’chaputala 9, Gabrieli anali atadza kale ndi kumupatsa kumvetsa kwa masomphenyawo.

> ئەرێ، من دوعادا سۆزلەۋاتقان ۋاقتىمدا، دەسلەپتىكى كۆرۈنۈشتە مەن كۆرگەن شۇ ئادەم جىبرىئىل تېز ئۇچۇشقا بۇيرۇلۇپ، كەچلىك قۇربانلىق ۋاقتىدا ماڭا تېگىپ يەتتى. ئۇ ماڭا ئاڭلىتىپ، مەن بىلەن سۆزلەشتى ۋە ئېيتتى: «ئەي دانىيال، مەن ھازىر ساڭا دانالىق ۋە چۈشەنچە بېرىش ئۈچۈن كەلدىم. سەن يالۋۇرۇشنى باشلىغان چاغدا ئەمر چىقتى، مەن بولسا ساڭا بىلدۈرۈش ئۈچۈن كەلدىم؛ چۈنكى سەن ناھايىتى سۆيۈملۈكسەن. شۇنىڭ ئۈچۈن بۇ ئىشنى چۈشەن ۋە بۇ كۆرۈنۈشنى ئەستايىدىل ئويلىغىن.» دانىيال 9:21–23.

“Umundu Gabrieli, owo” Danieli “amubonyere omu kwolesibwa okw’omu ntandikwa,” nikireetera ku “chazon,” okwolesibwa okw’amateka g’obunabbi, ekaba erikugamba aha Gabrieli nasoborora Danieli okwolesibwa okw’obukama oburikuboneka omu bunabbi bwa Baibuli omu eshuura ya munaana. Kwonka “okwolesibwa,” oku Danieli yaragiriirwe kuteekateekaho omu eshuura ya mwenda, nikwo “mareh,” okwolesibwa okw’okuboneka. Gabrieli reero aha Danieli amuha okuhwamu kw’ebyafaayo okw’obunabbi bw’emyaka enkumi ibiri na bisatu magana.

Ipat nan siam, a guilhfam a si zo tawh Darius kum khatnaah. Belteshazzar-in, “Cyrus kum thumnaah,” “hmuhtirna chu ka hriatthiam” a ti hian, “mareh” tih hmuhtirna chu kum hnih chhunga a lo hriatthiam tawh a ni. Belteshazzar-in inngaihtuahna ni “ni chuan” a lo hriatthiam chu “thil” a ni a, chu chu Hebrai tawngin “dabar” an ti; chu chuan a sei hle, a chhan chu hun ruat chu kum sang hnih leh za nga leh sawmhnih a ni.

Daniele aakene antooleke eleyi ekintu “eene,” nlko nanu aikanyitiki Enkigilata e Levitikasi tomoni tomon oonane, naa tenkaraki e “ekintu ene.” Etayiolo apa enyarikino eng’ejuk to

“inkatitin naapishana,” neikena Belteshazzar metaba aning’wanare ele o loing’oni o meeta nabo tomon obo; naa enyarikino eng’ejuk to “inkatitin naapishana” ele o loing’oni oo meeta nabo tomon obo, netipika enyarikino eng’ejuk to “inkatitin naapishana” anno 1856. Naa iltung’ana le Millerite keyiolo nabo tokake “inkatitin naapishana,” amu keipirtaaki; kake etelejua eng’ejuk nanyorri nemeitodolu pee etemaki ninche metaba ele kipankata teneikata oo ltumurin lenye, tenebo neibelekenya aing’u aji e Philadelphian nemeeta aji e Laodicean.

በልጣሻጽር ያሉት የሐዘን ቀኖች፣ የፊላዴልፊያ እንቅስቃሴ በ1856 ወደ ሎዶቅያ እንቅስቃሴ ከተሸጋገረበት ጊዜ፣ ከዚያም በ1863 ወደ ሎዶቅያዊት አድቬንቲስት ቤተ ክርስቲያን ከተለወጠበት ጊዜ የሚመሳሰሉ የትንቢታዊ ታሪክ ናቸው። በ“ሰባቱ ዘመናት” ላይ የጨመረውን ብርሃን የሚመለከተው የበልጣሻጽርም ሆነ የሚለራውያን ታሪክ፣ የሦስተኛው መልአክ ሎዶቅያዊ እንቅስቃሴ ወደ መቶ አርባ አራቱ ሺህ ፊላዴልፊያዊ እንቅስቃሴ ከተሸጋገረበት ሽግግር ጋር ይጣጣማል፤ እንዲሁም በሐዘን ቀኖቹ ውስጥ፣ ማለትም በመዘግየት ዘመን ውስጥ፣ በ“ሰባቱ ዘመናት” ላይ የጨመረ ብርሃን ሊገለጥ የነበረበት ጊዜ ነበር።

Belteshazzar awakkirrib chikaua eka akarrikina, keari epoloun eka akisoma. Ka nginae ngaatuk lu akitoporetan ngesi, eisom ngesi “ngakirot,” na ejokinit, ka kori epedori ngesi alimonokin “ngakirot” ainyonyona ekisoma, arai ngina Michael eponiaria eka ikwapei aarei koikilioik e 2023.

Igiheburayo “mareh” (iyerekwa ry’ukuntu Kristo agaragara), ibyo Daniyeli avugwaho ko yasobanukiwe mu murongo wa mbere, rigaragara incuro enye mu iyerekwa rya nyuma rya Daniyeli. Inshuro ebyiri risobanuwemo ngo “iyerekwa,” izindi nshuro ebyiri risobanuwemo ngo “ukugaragara.” Ubwa mbere Daniyeli akoresha iri jambo mu murongo wa mbere, aba yerekana ko yasobanukiwe “iyerekwa,” ariko izindi nyandiko eshatu zerekana Daniyeli ari kuboneraho iyerekwa. Mu murongo wa gatandatu, mu maso ha Kristo hari “nk’‘ukugaragara’ k’umurabyo.”

> Na siku ya ishirini na nne ya mwezi wa kwanza, nilipokuwa kando ya mto ule mkuu, ndio Hidekeli; ndipo nikainua macho yangu, nikaona, na tazama, mtu mmoja amevaa kitani, ambaye viuno vyake vilikuwa vimefungwa kwa dhahabu safi ya Ufhazi. Na mwili wake ulikuwa kama zabarajadi, na uso wake kama mfano wa umeme, na macho yake kama taa za moto, na mikono yake na miguu yake kama rangi ya shaba iliyosuguliwa sana, na sauti ya maneno yake kama sauti ya umati. Nami, Danieli, peke yangu niliiona njozi hiyo; kwa maana wale watu waliokuwa pamoja nami hawakuiona njozi hiyo; lakini tetemeko kuu liliwapata, hata wakakimbia na kujificha. Basi nikaachwa peke yangu, nami nikaiona njozi hii kuu, wala hakikubaki ndani yangu nguvu; maana uzuri wangu uligeuka ndani yangu kuwa uharibifu, nami sikubaki na nguvu. Danieli 10:4–8.

Kuna pia neno jingine la Kiebrania linalotafsiriwa kuwa “ono,” ambalo tutalishughulikia baada ya kuweka wazi baadhi ya sifa za neno la Kiebrania “mareh.” Katika mistari iliyotangulia ni neno “mwonekano,” yaani hilo ndilo neno la Kiebrania “mareh.” Neno hilo hilo limetafsiriwa kuwa “ono” katika mstari wa kumi na sita. Katika mstari wa kumi na sita, ono la Kristo limemfanya Danieli kuwa mwenye huzuni.

> Kandi, tazama, mmoja mfano wa sura ya wana wa wanadamu akagusa midomo yangu; ndipo nikafungua kinywa changu, nikasema, na kumwambia yeye aliyesimama mbele yangu, Ee bwana wangu, kwa ajili ya maono haya huzuni zangu zimenijia, wala sijabaki na nguvu

> yoyote. Danieli 10:16.

Izwi ry’Igiheburayo ryahinduwemo ngo “agahinda” risobanura ikizirikisho cy’urugi, kandi “iyerekwa” ry’ukuboneka kwa Kristo Daniyeli yabonye muri uwo murongo ryazengurutse ku kizirikisho. “Ikizirikisho” mu buhanuzi kigereranya igihe cyo guhindukira.

> “Kuna mafundisho ya kujifunza kutoka katika historia ya zamani; na uangalifu unaelekezwa kwa hayo, ili wote wapate kufahamu kwamba Mungu hutenda kwa misingi iyo hiyo sasa ambayo amekuwa akitenda nayo daima. Mkono wake unaonekana katika kazi yake na miongoni mwa mataifa sasa, vivyo hivyo kabisa kama ulivyoonekana tangu Injili ilipotangazwa kwanza kwa Adamu katika Edeni.
>
> “Ku ci mi cîhî ku ũgĩkĩrĩra ihinda rĩa gucokeria maundũ thĩinĩ wa historia ya ndũrĩrĩ na ya kanitha. Mũthia-inĩ wa Ngai, rĩrĩa marũrĩ aya ta maya magacooka, ũtheri wa ihinda rĩu nĩũheanagwo. Angĩkorwo nĩwakwakĩrĩrwo, gũkũrũka kwa kiroho nĩgũgĩrĩra mbere; no angĩkorwo nĩwakanĩrwo, gũthengeka kwa kiroho na kũũra kwa ngara nĩcio igacokerera. Mwathani nĩahingũrĩte thĩinĩ wa Kiugo gĩake wĩra wa maheani wa Injili o ta ũrĩa wathiiirwo tene, na o ta ũrĩa ũgũthii mbere-inĩ, nginya hingo ya mũico wa mũth mwisho, rĩrĩa ndungata cia kĩ-Shetani igakora nginyagia yao ya mũth mwisho ya maũndũ ma magegania.” Bible Echo, August 26, 1895.

Vesi la kumi na sita linawakilisha hatua ya mgeuko katika historia anayoiwakilisha Belteshaza. Ni hatua ya mgeuko kwa pembe ya Kirepublican (taifa) na kwa pembe ya Kiprotestanti (kanisa) pia. Linawakilisha msukosuko, na linawakilisha mahali ambapo nuru ya pekee hutolewa kwa ajili ya historia hiyo. Hatua ya mgeuko kwa Danieli ilitokea wakati Danieli alikuwa “ameguswa,” mara ya pili kati ya mara tatu. Danieli angeguswa mara tatu, na mara ya pili alivyoguswa ilikuwa hatua ya mgeuko kwake; nayo hatua hiyo ya mgeuko ilikuwa mara ya pili kati ya mara tatu ambazo Danieli aliuona maono ya “mareh.”

> Û, va ye ku mîna wîneyê kurên mirovan lêvên min dest pê kir; paşê min devê xwe vekir û axivî, û ji wî re ku li ber min rawestabû got: “Ey axayê min, bi sedema vê dîtinê êş û kederên min li ser min hatine vegerandin, û hêzek li min nemaye.” Daniel 10:16

Twatwawile ku belengela ilyo ifyakumako fitatu. Ku nshita yakwe ya kutendeka pa nshita shine ishi ishiwi lyakuti “mareh” lyakopelwa na Daniele, kwali bu kambone wakwe ubwakuti alyumfwile icimonwa; kabili amafyo yatatu aya kulekelesha yalondolola ubwaiseko bwakwe ilyo mu cine amwene ukumoneka. Ku nshita yakwe ya butatu alondolola icimonwa ca kumoneka mu vesi yakwe ya lufulu na cine konse konse, apo akumiwa ku nshita yakwe ya butatu.

> Ariho uwariusa tena, akiniguza mmoja aliyekuwa na mfano wa mtu, naye akanitia nguvu. Danieli 10:18.

هێزی ئەو لەدەست ،«marah» لێداندا، لە ئایەتی شانزەدا، کە دووەمین ئاماژەیە بۆ بینینیلە دووەم دەست لێداندا، هێزی ئەو دووبارە دەگەڕێندرێتەوە. لە ئایەتەکانی ١٠ و ١٦ و ١٨دادەچێت؛ بەڵام لە سێیەم دەست لێدەدرێت. لە ئایەتی ٦دا، دانیال دیما و دەرکەوتنی مەسیح دەبینێت، پاشان جبرائیل، و لەدانیال دەست

ئایەتی ١٠دا، جبرائیل بۆ یەکەم جار دەست لە دانیال دەدات.

> Ndzi tlakusa mahlo ya mina, ndzi languta, kutani waswivo, munhu un'wana a ambale voya bya linyeni, loyi swirho swa khwiri ra yena a bohiwe hi nsuku lowunene wa Uphaz. Miri wa yena na wona a wu fana ni berilo, xikandza xa yena xi fana ni ku hatima ka rihati, mahlo ya yena ma fana ni timboni ta ndzilo, mavoko ya yena ni milenge ya yena a swi fana hi muhlovo ni koporo leyi pholichiweke, kutani rito ra marito ya yena a ri fana ni rito ra ntshungu lowukulu. Kutani mina Daniele ndzi ri ndzexe ndzi vone xivono lexi, hikuva vavanuna lava a va ri na mina a va xi vonanga xivono; kambe ku rhurhumela lokukulu ku va wele, hikwalaho va tsutsuma va ya tumbela. Hikokwalaho ndzi siyiwe ndzi ri ndzexe, ndzi vona xivono lexi lexikulu, kutani matimba hinkwawo ma hela eka mina; hikuva ku saseka ka mina ku hundzuke eka mina ku va ku bola, naswona a ndzi nga ha salanga na matimba.
>
> Nanshoon nang tvang ka a pao nghe ih, ka nghe va ih hti, ka mai ah ka ihmuk hna rih lio ah, ka hmai cu lei lam ah a hnuai tuk in, ka itnak a thuk ngawn. Cun, zoh hlah, kut pakhat nih ka tong, ka khuk in le ka kut tangphawng cungah ka dirter. Cun anih nih ka hnenah a ti, “Aw Daniel, duhdawt tuk mi pa, ka chimmi bia pawl hi theithiam hlah, cun dingte in dir hlah: zeicahtiah nang hnenah tu ah hin ka rawn thlahmi ka si.” Cun bia cu ka hnenah a chim hnu ah, ka tharthar chungin ka dir. Cucaah anih nih ka hnenah a ti, “Daniel, na hlau hlah: zeicahtiah a hmasa bik ni in nangmah nih theihthiam dingah na thinlung na ret tikah le na Pathian hmaiah nangmah le nangmah na hnemh tikah, na bia pawl cu nghe cia an si; cun na bia ruangah ka ra. Sihmanhsehlaw Persia ram ukawktu lalpa nih ni hnih le pakhat, ni sawm hnih pakhat chung, ka doh. Asinain zoh hlah, Michael, lalpa upa bik pawl lakih pakhat, ka bawm dingah a ra; cun ka um i, Persia siangpahrang pawl hnenah ka tang. Tu ah na mi pawl hnenah ni hnuhnung ah ziangthil a tla ding ti na theihthiamter dingah ka ra: zeicahtiah hmuhsaknak cu ni tampi hrang a si rih.” Daniel 10:5–14.

Na kûm na benna 16, Daniel a tîrîngî na mbênî tî kôzo biani, ngbanga sô lo bâa mbonzô ya Christ.

> Ane wakati alipokwisha kunena nami maneno hayo, naliinamisha uso wangu chini, nikawa bubu. Na tazama, mmoja aliyefanana na wana wa wanadamu akagusa midomo yangu; ndipo nikafungua kinywa changu, nikasema, na kumwambia yeye aliyesimama mbele yangu, Ee bwana wangu, kwa sababu ya maono haya huzuni zimenijia, nami sina nguvu zilizobaki. Maana mtumishi wa bwana wangu huyu atawezaje kusema na bwana wangu huyu? kwa kuwa mimi, mara hiyo hiyo, sikubakiwa na nguvu ndani yangu, wala pumzi haikusalia ndani yangu. Danieli 10:15–17.

Bwe Daniel asumibwa omulundi ogw’okusatu, olw’okulabika kwa Gabulyeri, so si Kristo.

> Then there came again and touched me *one* like the **appearance** of a man, and he strengthened me, And said, O man greatly beloved, fear not: peace *be* unto thee, be strong, yea, be strong. And when he had spoken unto me, I was strengthened, and said, Let my lord speak; for thou hast strengthened me. Then said he, Knowest thou wherefore I come unto thee? and now will I return to fight with the prince of Persia: and when I am gone forth, lo, the prince of Grecia shall come. But I will show thee that which is noted in the scripture of

truth: and *there is* none that holdeth with me in these things, but Michael your prince. Daniel 10:18–21.

Danyeri akwatibwa emirundi esatu, era ku mulundi ogusooka n'ogw'okusatu akwatibwa malayika Gabulyeri. Ku mulundi ogw'okubiri gwe yakwatibwako, yali Kristo. Danyeri yakozesa ekigambo kye kimu eky'Olwebbulaniya emirundi ena, naye ku mulundi ogusooka ku gino ena, mu lunyiriri olusooka, yali alaga nti yategeera "okwolesebwa." Okutegeera amazima kikulu, naye tekifaanana n'okulabamu amazima, nga bwe yakola emirundi emirala esatu.

Kuu Daniel za maombolezo zake zilipokoma, alipewa uzoefu wa maono yale, ambayo alikuwa nayo ufahamu wake kabla ya siku za maombolezo yake kukoma. Uzoefu huo unajumuisha hatua tatu, zinazowakilishwa na miguso mitatu. Mguso wa kwanza na wa mwisho ulitendwa na Gabrieli, na mguso wa katikati ulikuwa wa Kristo. Mguso wa kwanza na wa mwisho ulikuwa herufi ya kwanza na ya mwisho ya alfabeti ya Kiebrania. Katika hatua hiyo ya pili, Daniel anatambua hali yake kuwa mwenye dhambi mwasi mbele za Bwana wake; kwa hiyo mguso wa katikati unawakilisha uasi, kama inavyowakilishwa na herufi ya kumi na tatu ya alfabeti ya Kiebrania.

"Lakini sasa Petro hakuyafikiria tena mashua wala shehena. Muujiza huu, kuliko mwingine wowote aliokuwa amewahi kuushuhudia, ulikuwa kwake udhihirisho wa uweza wa Mungu. Ndani ya Yesu alimwona Yeye anayevishikilia vitu vyote vya asili chini ya utawala Wake. Uwepo wa uungu ulimfunulia uchafu wake mwenyewe. Upendo kwa Bwana wake, aibu kwa kutokuamini kwake mwenyewe, shukrani kwa kujishusha kwa Kristo, na zaidi ya yote, utambuzi wa unajisi wake mbele ya usafi usio na kikomo, vilimlemea kabisa. Wakati wenzake walipokuwa wakihakikisha yaliyokuwamo katika wavu, Petro akaanguka miguuni pa Mwokozi, akisema, 'Ondoka kwangu; kwa kuwa mimi ni mtu mwenye dhambi, Ee Bwana.'"

"Byari bwa burya bumwe bw'ubwiza-bwera bw'Imana byatumye umuhanuzi Daniyeli agwa imbere y'umumarayika w'Imana ameze nk'uwapfuye. Yaravuze ati: 'Uburanga bwanjye bwampindukiyemo kubora, kandi nta mbaraga nagumanye.' Ni na ko kandi, ubwo Yesaya yabonaga ubwiza bw'Umwami, yaranguruye ati: 'Mbega ishyano ryanjye! kuko ndimbutse; kuko ndi umuntu w'iminwa ihumanye, kandi ntuye hagati y'ubwoko bw'iminwa ihumanye: kuko amaso yanjye abonye Umwami, Uwiteka Nyiringabo.' Daniyeli 10:8; Yesaya 6:5. Ubumuntu, hamwe n'intege nke zabwo n'icyaha cyabwo, bwashyizwe mu gereranywa no gutungana kw'ubumana, maze yumva adatunganye rwose kandi atari uwera. Uko ni ko byagenze ku bantu bose bahawe kubona ubukuru n'icyubahiro by'Imana."

«پەترۆس هاواری کرد، "لە من دوور بکەوە؛ چونکە من پیاوێکی گوناهبارم؛" بەڵام بە پێی عیساوە خۆی گرت، هەستی دەکرد کە ناتوانێت لێی جیا بکرێتەوە. ڕزگارکار وەڵامی دایەوە، "مەترسە؛ لە ئێستاوە بە دواوە مرۆڤ ڕاو دەکەیت." ئەوە دوای ئەوە بوو کە ئیشایا پیرۆزیی خودا بینی و نالایەقی خۆی زانی، ئینجا بە پەیامی خودایی سپێردرا. ئەوەش دوای ئەوە بوو کە پەترۆس بۆ وازهێنان لە خۆ و بەستن بە هێزی خودایی ڕابەرایەتی کرا، ئینجا بانگهێشت بۆ کارەکەی بۆ مەسیح وەرگرتپشت.» The Desire of Ages, 246.

“mareh” ọhụụ bụ ọhụụ nke mpụta Kraịst, ma e gosiri mmụọ ozi Gebriel site n’oge nke abụọ na nke anọ Daniel ji okwu ahụ mee ihe. Oge mbụ bụ nkwupụta na Belteshazzar ghọtara ọhụụ ahụ, ma oge atọ ikpeazụ na-anọchi anya Daniel na-enweta ọhụụ ahụ. N’oge atọ ahụ Daniel na-enweta ọhụụ ahụ, a na-emetụkwa ya aka.

The first time he was touched by Gabriel was after he had seen the appearance of the glorified Christ, and the experience left him in “a deep sleep on my face, and my face toward the ground.” The vision had produced a separation, for those who had been with him “saw not the vision; but a great quaking fell upon them, so that they fled to hide themselves.” In the first disappointment, Jeremiah “sat alone, because of God’s hand,” and in Belteshazzar “there remained no strength” “for” his “comeliness was turned in me into corruption, and” he “retained no strength.”

Ka nsima ka Gabriel deti yandi mbala ya ntete, Gabriel vandisaki Daniel na mabolongo ma yandi mpe na maboko ma yandi ma kafunguka. Na manima yandi pesaki Daniel nsiku ete yandi bakusa mambu yina yandi vandaka tubila mpe telama, mpi yandi salaki mpidina, ata mpidina yandi vandaka zakama. Na manima, Gabriel pesi Daniel luzayikisu ya mambu yina salamaka na kati ya bilumbu makumi zole na mosi ya mawa ma Daniel. Yandi monisaka ete, na manima ya kunwana na bantotila ya Persia bilumbu makumi zole na mosi, Michael kulumukaka na zulu mpiingila na mvita, mpi na manima Gabriel kwisaka sambu na kuvutula bisambu bya Daniel mpe na kusadisa Daniel kubakusa “mambu yina ta bwila bantu beno na bilumbu ya nsuka.” Ntangu Michael kulumukaka na zulu, Gabriel tindamaka sambu na kusobanina Daniel bilumbu ya nsuka.

Gabrieli ka kulumbulula kwahe kwaakupihiwa kuli Danieli ku makumishilo a matangwa makumi avali na limwe a kulila, ayo, mu kutomoka kwa “layini ha layini” kwa Kusoloka kapetulu eleveni, kukwambulisha lwola luzehe Ezekieli, mu kapetulu thirty-seven, atuminawe kavali kuporofweta ku mafupa a bafwile, chiyehe kututula tuporofweto tuvali mu malembe avo. Chenzeka pashita Mikayele kuneha hasi kufuma mwilu no kusemuna mubili wa Mose, shimbu aleka kulumbununa na Satana mu mukanda wa Yuta. Danieli achili nakuya kukwatwa kandi kavali hanyima ha Gabriel kumuha kulola cha mweha cha matangwa a kulila.

Piştî ku Gabriyêl qediya, Danyêl, «rûyê xwe ber bi erdê ve kir, û bêdeng bû»; û paşê Mesîh bixwe «devên» Danyêl «dest lê da»; û hingê Danyêl «devê» xwe «vekir, axivî, û ji yê ku li ber min rawestiyabû re got: Ey axayê min, bi vê dîtinê êş û kederên min li ser min vegeriyan, û hêzek di min de nema maye. Ji ber ku çawa dikare xizmetkarê vî axayê min bi vî axayê min re biaxive? Çimkî ji bo min, di wê gavê de tu hêz di min de nema maye, û ne jî hewşek di min de maye.»

Omulimu gwa kulora n’okwogera ne Kristo gukakkanya Danyeri n’okumussa mu nfuufu. Yali tasobola kwogera, era yandisigadde bw’atyo singa Kristo teyakwata ku mimwa gye, nga emimwa gya Isaaya bwe gyakwatibwako eryanda eryava ku kyoto.

Tuzaqhubeka lesisifundo esihlokweni esilandelayo.

> “Yobu wa Isaya abaine ubusukulu n’ubuhangane bw’Umwami wiwe muri iryo yerekwa, yarengewe n’ukwiyumvamwo ubutungane n’ubweranda bw’Imana. Mbega ukuntu itandukaniro ryari rikaze hagati y’ugutungana kutagereranywa kw’Umuremyi wiwe n’inzira

y’icaha y’abo, hamwe na we nyene, bari bamaze igihe kirekire babarirwa mu bantu batoranijwe ba Isirayeli na Yuda! Arataka ati: ‘Ndaragowe!’; ‘kuko ndazimanganye; kuko ndi umuntu afise iminwa ihumanye, kandi mba hagati mu bantu bafise iminwa ihumanye: kuko amaso yanje yabonye Umwami, Uhoraho Nyen’ingabo.’ Umurongo wa 5. Ahagaze, nk’uwuri mu muco wuzuye w’ukubaho kw’Imana imbere mu c’imbere c’aheranda, yaratahura yuko iyo arekwa n’ukutatungana kwiwe bwite n’ugukena ubushobozi kwiwe, atari gushobora na gatoyi kurangura ubutumwa yari yarahamagaweko. Ariko serafi yaratumwe kugira ngo amukureko amaganya yiwe kandi amubashishe ku bw’ubutumwa bwiwe bukomeye. Ikara rizima ryo ku gicaniro ryashizwe ku minwa yiwe, hamwe n’aya majambo ngo: ‘Ehe, iki gikoze ku minwa yawe; kandi ubugarariji bwawe bukuwemwo, n’icaha cawe kirahanaguwe.’ Hanyuma ijwi ry’Imana ryumvikana rivuga riti: ‘Nzotuma nde, kandi ni nde azoja ku bwacu?’ maze Isaya yishura ati: ‘Ndi hano; ntuma jewe.’ Imirongo ya 7, 8.”

“Umgeni wasezulwini wamyalela umthunywa owayelindile wathi, ‘Hamba, uyotshela lesi sizwe uthi, Nizakuzwa nokuzwa, kodwa ningaqondi; futhi nizakubona nokubona, kodwa ninganani zi. Yenza inhliziyo yalesi sizwe ibe lukhuni, wenze izindlebe zaso zibe nzima, uvale amehlo aso; funa sibone ngamehlo aso, sizwe ngezindlebe zaso, siqonde ngenhliziyo yaso, siphenduke, siphiliswe.’ Amavesi 9, 10.

“Bashikaji wa nabii ulikuwa wazi; alipaswa kuinua sauti yake katika kupinga maovu yaliyokuwa yametamalaki. Lakini aliogopa kuichukua kazi hiyo bila uthibitisho fulani wa tumaini. ‘Bwana, hata lini?’ aliuliza. Aya ya 11. Je, hakuna hata mmoja wa watu Wako wateule atakayepata kuelewa na kutubu na kuponywa?”

“مېنىڭ يەھۇدىيانىڭ يولدىن ئازغانلىرى ئۈچۈن كۆتۈرگەن روھىي يۈكى بىكارغا كۆتۈرۈلمەيتتى. ئۇنىڭ ۋەزىپىسى تامامەن مېڭىسىز بولۇپ قالمايتتى. بىراق نۇرغۇن ئەۋلادلار بويىچە كۆپىيىپ كەلگەن يامانلىقلار ئۇنىڭ دەۋرىدە يوقىتىلىپ بولالمايتتى. پۈتۈن ئۆمرى داۋامىدا ئۇ سەۋرچان، جاسارەتلىك بىر ئوقۇتقۇچى — ھالاكەتنىڭلا ئەمەس، ئۆمىدنىڭمۇ پەيغەمبىرى بولۇشقا تېگىش ئىدى. ئاخىردا ئىلاھىي مەقسەت ئەمەلگە ئاشقاندا، ئۇنىڭ تىرىشچانلىقىنىڭ ۋە خۇدانىڭ بارلىق سادىق ئەلچىلىرىنىڭ ئەمگىكىنىڭ تولۇق مېۋىسى كۆرۈندىكەن. بىر قالدۇق قۇتقۇزۇلىشى كېرەك ئىدى. بۇ ئىشنىڭ ۋۇجۇدقا كېلىشى ئۈچۈن، رەببىي ئىسيانكار مىللەتكە ئاگاھلاندۇرۇش ۋە يېلىنىش ئۇچۇرلىرىنىڭ يەتكۈزۈلۈشى كېرەكلىكىنى مۇنداق جاكارلىدى: ‘تاكى شەھەرلەر ئاھالەسىز خاراب بولۇپ كەتكىچە، ئۆيلەر ئادەمسىز قالغۇچە، زېمىن پۈتۈنلەي ۋەيران بولغۇچە، ۋە پەرۋەردىگار ئادەملەرنى يىراققا كۆچۈرۈپ، زېمىنىڭ ئوتتۇرىسىدا زور تاشلىۋېتىلىش بولغۇچە.’ 11، 12-ئايەتلەر.”

“Abemidi bo bunene obwalikoma ku babo batali balapi,—olutalo, obusibe, okunyigirizibwa, okufiirwa amaanyi n’ekitiibwa mu mawanga,—ebintu ebyo byonna byali bya kujja, olwo abo abanditegedde mu byo omukono gwa Katonda asunguwadde basobole okukulemberwa okwenenya. Ebika ekkumi eby’obwakababaka obw’obukiikakkono byali bigenda mangu kusaasaanyizibwa mu mawanga era n’ebibuga byabyo bibeerenga matongo; eggye ezizikiriza ez’amawanga amagwira zaali za kuyoola ensi yaabwe enfunda n’enfunda; ne Yerusaalemi ku nkomerero yali ya kugwa, era ne Yuda atwalibwe mu busibe; naye Ensi ey’Okusuubiza teyali ya kulekebwa ddala emirembe gyonna. Okukakasa okw’omugenyi ow’omu ggulu eri Isaaya

kwali kuti: ‘Munda mu yo mulibaamu ekitundu eky’ekkumi, Era kirikomawo, era kirirya: Ng’omuti gwa teil, era ng’omwoloola, Ebirimu byagwo bwe biba mu gwo, bwe gusuula amalagala gaagwo: Bwe kityo ensigo entukuvu eriba ebirimu byagwo.’ Olunyiriri 13.”

“Mungu mūhĩrĩga wa kũhingio kwa muoyo wa Ngai ũrĩa wa mũthia nĩ warĩmũthithirie Isaia ngoro. No atĩa hĩndĩ ĩrĩa ũhoti wa thĩ wothe wĩgĩcokereria kũrĩ Juda? No atĩa hĩndĩ ĩrĩa mũtũmwo wa Mwathani agũthĩinwo na agũkanwo? Isaia nĩonire Mũthamaki, Mwathani wa ita; nĩaiguire rwĩmbo rwa aserafi, ‘Thĩ yothe nĩiyũrĩte riiri wake;’ aarĩ na kĩrĩkanĩro atĩ ndũmĩrĩri cia Jehova kũrĩ Juda ũrĩa wacokete nyuma ciagĩrĩrwo nĩ hinya wa Roho Mũtheru ũrĩa ũhoyagia ũhoro wa mehia; na mũnabii akĩheeo hinya wa wĩra ũrĩa warĩ mbere yake. Mstari wa 3. Thĩinĩ wa mũtugo wake mũnene na wa kĩeha, agendaga akũnyiitĩte kĩririkano kĩa kĩoneki kĩu. Mĩaka mĩrongo itandatũ kana makĩria nĩarũgamire mbere ya ciana cia Juda ta mũnabii wa ũtheri, akĩgĩa na ũrĩa wa njamba makĩria na makĩria thĩinĩ wa mahoya make ma ũhoro wa gũtũũra kwa kanitha kũrĩa gũka.” Athamaki na Anabii, 307–310.